

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра економічної теорії

С И Л А Б У С
навчальної дисципліни
«СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти – бакалавр
Галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність – 051 «Економіка»
Освітня програма / спеціалізація – «Бізнес-економіка»
Статус дисципліни – обов'язкова
Рік набору – 2018, 2019

Викладач – Шевченко Людмила Степанівна,
д.е.н., професорка, завідувачка кафедри
економічної теорії

12 червня 2020 р.

Харків – 2020

Силабус навчальної дисципліни «Стратегії підприємства» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнес-економіка» фінансово-правового факультету. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 9 с.

Розробник

Шевченко Людмила Степанівна – докторка економічних наук, професорка

Гарант освітньої програми

Шевченко Людмила Степанівна – докторка економічних наук, професорка

Затверджено на засіданні кафедри економічної теорії
(протокол № 10 від 12 червня 2020 р.)

Завідувачка кафедри Л. С. Шевченко

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Стратегії підприємства
Вид навчальної дисципліни	Обов'язкова, належить до циклу навчальних дисциплін загальної фахової підготовки.
Викладач	Шевченко Людмила Степанівна, д.е.н., професорка, завідувачка кафедри економічної теорії НЮУ імені Ярослава Мудрого
Контактний телефон	+38 057 704 92 58
E-mail	shevchenko_ls@ukr.net , econom_theory@ukr.net
Консультації	Вівторок, середа, четвер – 13-00 – 14-00, Центральний корпус НЮУ, а. 224-225.
Онлайн консультації у Facebook:	Business Economics. Актуальна освіта в НЮУ імені Ярослава Мудрого: https://www.facebook.com/groups/701530796898235/ ; Нові економічні та управлінські спеціальності НЮУ імені Ярослава Мудрого: https://www.facebook.com/groups/196735574432249/ ; Consulting forever: https://www.facebook.com/groups/1429039653865820/ ; Economic Theory and Law: https://www.facebook.com/econtlaw.nlu/

Анотація навчальної дисципліни

Розкривається сутність сучасної концепції стратегування. Вивчається алгоритм стратегічного аналізу підприємства, його основні інструменти і процедури. Послідовно розглядаються процеси розроблення та реалізації: корпоративної стратегії підприємства; конкурентних (ділових) стратегій; функціональних стратегій (маркетингової, кадрової, фінансової); міжнародної стратегії та стратегічного балансування діяльності підприємства. Аналізуються методи й технології розроблення інноваційної стратегії підприємства, особливості цифрової стратегії та цифрових бізнес-моделей, процес формування корпоративної правової стратегії та основних інструментів її реалізації.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування системи наукових поглядів на роль стратегічного управління соціально-економічними процесами в сучасних бізнес-організаціях, основних умінь і навичок практичного застосування компетентностей із метою розроблення та реалізації корпоративних, ділових, функціональних і правових стратегій підприємства.

Завдання:

- формування системи теоретичних знань щодо змісту, потенціалу, технологій та методів стратегування;
- опанування інструментарію стратегічного аналізу, прогнозування та проведення форсайт-досліджень для підприємств;
- оволодіння науковими підходами, практичними методами та прийомами розроблення та реалізації корпоративної стратегії;
- набуття умінь із конкурентної діагностики, розроблення та реалізації конкурентних (ділових) стратегій підприємства;
- формування здатності до функціональної діагностики підприємства, розроблення та реалізації функціональних стратегій (маркетингової, кадрової, фінансової тощо);
- розвиток умінь із обґрунтування та реалізації інноваційної стратегії підприємства,

створення, розвитку і фінансування інноваційних підприємств (start-up);

– оволодіння практичними методами створення цифрової фірми, розроблення та реалізації цифрової та онлайн стратегій;

– усвідомлення необхідності розроблення та реалізації корпоративної правової стратегії;

– формування soft skills, необхідних у стратегічному менеджменті: уміння полагоджувати конфлікти, працювати в команді, виявляти креативність та особисту відповідальність тощо.

Місце навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: «Мікроекономіка», «Міжнародна економіка», «Міжнародний бізнес», «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства», «Менеджмент», «Маркетинг», «Економіка та фінанси підприємства», «Бізнес-потенціал розвитку підприємства».

Кореквізити: «Економічна безпека підприємства».

Постреквізити: «Конкурентоспроможність бізнесу (підприємства)».

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

- застосувати фундаментальні знання теорії стратегування для оцінки економічних, управлінських та соціально-політичних чинників розвитку сучасних бізнес-систем;

- здійснити стратегічний аналіз підприємства з наступним моделюванням критичних для нього бізнес-процесів і ризиків;

- пояснити концепцію розроблення корпоративної стратегії підприємства та її новий контекст у XXI столітті;

- визначити ефективність основних моделей стратегічного конкурентного управління підприємством;

- запропонувати заходи з розроблення, оптимізації та балансування функціональних стратегій бізнес-організації;

- інтерпретувати стратегії розвитку бізнесу в умовах глобальних технологічних та економічних змін;

- проаналізувати альтернативи вибору стратегії інноваційного розвитку підприємства;

- спрогнозувати вплив цифровізації економіки на стратегування та вибір бізнес-моделі підприємств, створення цифрових платформ і платформних компаній;

- систематизувати основні прийоми юридичної діагностики бізнес-організації і розроблення корпоративної правової стратегії;

- сформулювати власні переконання щодо принципів, методів, цінностей соціально відповідального бізнесу;

- демонструвати soft skills, необхідні у стратегічному менеджменті: уміння полагоджувати конфлікти, працювати в команді, виявляти проблеми в бізнесі, креативність та особисту відповідальність тощо.

Розклад занять з навчальної дисципліни на 2020/2021 н.р.

для студентів денної форми навчання

Тиждень	Теми лекцій	Теми практичних занять	Теми самостійної роботи (есе або рефератів)
1	1. Підприємство як об'єкт управління. Поняття стратегії та		

	стратегування.		
2	2. Стратегічний аналіз підприємства.	1. Підприємство як об'єкт управління. Поняття стратегії та стратегування. <i>Основна література:</i> 1; 3; 7.	
3	3. Прогнозування і форсайт-дослідження. Стратегічний форсайт.	2.1. Стратегічний аналіз і діагностика підприємства. Вибір стратегічних орієнтирів розвитку підприємства. <i>Основна література:</i> 1; 5-7.	
4	4. Розроблення та реалізація корпоративної стратегії. Новий соціальний контекст корпоративної стратегії у XXI столітті.	2.2. Аналіз середовища підприємства. Побудова піраміди стратегій. <i>Основна література:</i> 1; 5-7.	Роль стратегічного (довгострокового) мислення та управління в бізнесі.
5	5. Розроблення та реалізація конкурентних (ділових) стратегій підприємства.	3. Прогнозування і форсайт-дослідження. Стратегічний форсайт. <i>Основна література:</i> 5; 6.	
6	6. Розроблення та реалізація маркетингової стратегії підприємства.	Колоквіум	
7	7. Розроблення та реалізація кадрової стратегії підприємства.	4.1. Корпоративна стратегія та її види. Портфельний аналіз підприємства як бізнес-організації. <i>Основна література:</i> 1 – 7.	
8	8. Розроблення та реалізація фінансової стратегії підприємства.	4.2. Матричний аналіз основних господарських процесів підприємства. <i>Основна література:</i> 1; 4; 7.	«Капіталізм стейкхолдерів» у XXI столітті: як він впливає на зміст корпоративної стратегії?
9	9. Розроблення та реалізація міжнародної стратегії підприємства.	5.1. Конкуренція і конкурентоспроможність підприємства. <i>Основна література:</i> 1; 3; 5-8.	Джерела конкурентних переваг підприємств у XXI столітті.
10	10. Розроблення та реалізація інноваційної стратегії підприємства.	5.2. Конкурентна діагностика підприємства. Конкурентні стратегії підприємства.	

		<i>Основна література:</i> 1; 5-8.	
11	11. Цифрова стратегія підприємства. Платформний бізнес і платформна стратегія.	6. Розроблення та реалізація маркетингової стратегії підприємства. <i>Основна література:</i> 1; 5.	Сучасні маркетингові війни: засоби ведення та наслідки.
12	12. Розроблення та реалізація правової стратегії підприємства.	7. Розроблення та реалізація кадрової стратегії підприємства. <i>Основна література:</i> 1; 5.	
13		8. Розроблення та реалізація фінансової стратегії підприємства. <i>Основна література:</i> 1; 5.	
14		9. Розроблення та реалізація міжнародної стратегії підприємства. <i>Основна література:</i> 1.	Міжнародні стратегічні альянси підприємств як чинник розвитку бізнесу.
15		Колоквіум	
16		10.1. Інновації і креативність. Інноваційна діагностика підприємства. <i>Основна література:</i> 5; 6.	Теорії «багряного» та «блакитного» океанів В. Ч. Кіма і Р. Моборн: досвід стратегування в бізнес-організаціях.
		10.2. Розроблення та реалізація інноваційної стратегії бізнес-організації. <i>Основна література:</i> 5; 6.	Четверта промислова революція та її вплив на стратегічне управління підприємствами.
17		11. Цифрова стратегія фірми. Платформний бізнес і платформна стратегія. <i>Основна література:</i> 5; 6.	1. Цифрова трансформація бізнесу. Особливості переходу до цифрових стратегій і бізнес-моделей. 2. Платформний бізнес і платформна стратегія бізнес-організації.
		12. Розроблення та реалізація правової стратегії фірми. <i>Основна література:</i> 2; 5; 6.	Розроблення правової стратегії підприємства.

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

– опрацювання нової наукової та навчальної літератури, статистичних даних та бухгалтерської звітності підприємств, матеріалів експертно-аналітичних центрів тощо;

- робота над кейсами з питань стратегування діяльності підприємств;
- виконання практичних завдань, самотестування;
- написання есе та рефератів;
- підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції;
- участь у конкурсах студентських наукових праць;
- підготовка до практичних занять, колоквиумів та іспиту.

Завдання та методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у: Плани практичних занять і завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Стратегії підприємства» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнес-економіка» / уклад. Л. С. Шевченко. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020.

Інформаційне забезпечення курсу

Основна література

1. Шевченко Л. С. Конкурентное управление: учеб. пособие. Харьков: Эспада, 2004. 520 с.
2. Шевченко Л. С. Корпоративна правова стратегія: сутність, типи, особливості реалізації. *Економічна теорія та право*. 2019. № 1 (36). С. 104-120. DOI: <https://doi.org/10.31359/2411-5584-2019-36-1-104>
3. Шевченко Л. С. Оцінка конкурентоспроможності підприємства. *Економіка підприємства*: навч. посіб. / за заг. ред. Л. С. Шевченко. Харків: Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого», 2014. Розділ 10. С. 168-185.
4. Шевченко Л. С. Соціальний контекст ведення бізнесу у XXI столітті: роздуми після дискусії на III Харківському міжнародному юридичному форумі, 24-28 вересня 2019 р. *Економічна теорія та право*. 2019. № 3 (38). С. 79-94. DOI: <https://doi.org/10.31359/2411-5584-2019-38-3-79>.
5. Шевченко Л. С. Стратегічний бізнес-консалтинг: навч. посіб. Харків: Право, 2019. 302 с.
6. Шевченко Л. С. Стратегічний інноваційний менеджмент: навч. посіб. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2019. 155 с.
7. Шевченко Л. С. Стратегічний менеджмент і стратегічне планування діяльності організації. *Менеджмент*: навч. посіб. / за заг. ред. Л. С. Шевченко. Харків: Право, 2013. Розділ 5. С. 54-82. URL: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/POSIBNIKI_2013/Menedgment_2013.pdf (дата звернення: 12.06.2020).
8. Шевченко Л. С., Торкатюк В. И., Кизим Н. А., Шутенко А. Л. Конкурентная диагностика фирмы: концепция, содержание, методы: монография. Харьков: ИД «ИНЖЕК», 2008. 240 с.

Додаткова література

- Березін О. В., Безпарточний М. Г. Стратегія підприємства: навч. посіб. Київ: Ліра-К, 2010. 224 с.
- Ігнатєва І. А. Стратегічний менеджмент: підруч. Київ: Каравела, 2015. 464 с.
- Кім В. Ч., Моборн Р. Стратегія Блакитного Океану. Як створити безхмарний ринковий простір і позбутися конкуренції. Київ: Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. 384 с.
- Кусумано М. А., Йоффі Д. Б. Стратегії геніїв. П'ять найважливіших уроків від Білла Гейтса, Енді Гроува та Стіва Джобса. Харків: Клуб Сімейного Дозвілля, 2019. 256 с.
- Марченко О. С. Бізнес-консалтинг: навч. посіб. Харків: Право, 2019. 204 с.
- Стратегічне управління: навч. посіб. Для студентів усіх форм навчання напряму 6.030601 «Менеджмент» / Гевко О. Б., Шведа Н. М. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2016. 152 с.
- Стратегічний менеджмент: навч. посіб. / за заг. ред. Бутка М. П. Київ: Центр

учбової літератури, 2016. 376 с.

Шваб К. Четверта промислова революція. Формуючи четверту промислову революцію. Харків: Клуб Сімейного Дозвілля, 2019. 416 с.

Global Innovation Index 2019. URL: <https://www.globalinnovationindex.org/gii-2019-report>

Вимоги викладача

Студенти *повинні*: активно працювати на практичних заняттях: брати участь в обговоренні дискусійних питань та розробленні кейсів, повною мірою долучатися до активних форм навчання, використовувати різноманітні джерела з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії та різнобічного вивчення бізнес-процесів. Пропущені практичні заняття відпрацьовуються.

Студентам *рекомендується*: брати участь у *Facebook* лекторіумі та *Facebook* тренінгах, наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, написанні наукових статей і рефератів.

Викладач *бере до уваги* інші навчальні та наукові здобутки студента, що підтверджені документально (грамоти, дипломи, сертифікати тощо).

Обов'язковою вимогою є дотримання студентами норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Під час аудиторних занять прошу використовувати гаджети тільки у навчальних цілях (наприклад, для перегляду презентацій лекції). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації. Можна приносити із собою питну воду. В разі нагальної потреби можна виходити з аудиторії, не заважаючи при цьому викладачу та іншим студентам.

Контрольні заходи результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Стратегії підприємства» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань студентів включає:

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, розв'язання практичних завдань або задач, захист кейсу, підготовка і захист есе або реферату за ініціативи студента. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирьохбальною шкалою (0, 3, 4, 5). За результатами практичних занять із кожного з трьох модулів розраховується середньоарифметична кількість балів (максимальна оцінка – 5 балів), що включається до підсумкової оцінки знань;

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на колоквіумах. Проводяться два колоквіуми. Максимальна оцінка з кожного колоквіуму становить 10 балів.

Протягом семестру студенти виконують завдання для самостійної роботи (підготовка усної доповіді, презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 5.

Формою *підсумкового контролю* знань студентів із навчальної дисципліни є *іспит*, що оцінюється за шкалою від 0 до 60 балів. Іспит складається в усній формі за білетами до іспиту. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю та самостійної роботи, за якої студент допускається до іспиту, становить 25 балів.

Питання для підготовки до іспиту розміщено в АСУ та в «Планах практичних занять і завданнях для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Стратегії підприємства».

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів

Поточний контроль					Самостійна робота студентів	Підсумко вий контроль	Підсум кова оцінка знань
Практичні заняття			Колоквіуми				
Модуль № 1	Модуль № 2	Модуль № 3	Колоквіум № 1	Колоквіу м № 2			
max 5	max 5	max 5	max 10	max 10	max 5	max 60	max 100

Шкала підсумкової оцінки знань студентів

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в НІОУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34